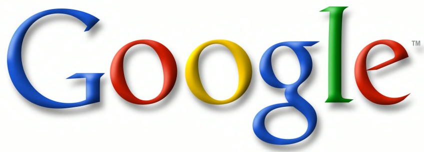

Atjèhsche Tolk

L. C. Westenenk

ATJÈHSCHE TOLK

ATJÈHSCHE TOLK

LIJST DER MEEST VOORKOMENDE WOORDEN
EN ENKELE SAMENSPRAKEN

DOOR

L. C. WESTENENK

CONTROLEUR BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR

'S-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1903

BOEK-, COURANT- EN STEENDRUKKERIJ G. J. THIEME, NIJMEGEN.

VOORWOORD.

Bij het samenstellen van dit boekje is het — zooals dadelijk uit de inhoudsopgave blijken kan — niet het doel geweest, eene algemeene woordenlijst, hoe beknopt ook, te geven. Gedurende den tijd, dat ik in het Gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden geplaatst was, bleek mij, dat velen, vooral officieren, het zeer betreurden, dat er geen beknopt Hollandsch-Atjèhsch lijstje der meest voorkomende Atjèhsche woorden, in handigen vorm, bestond, waarmede zij zich buiten, te velde, zouden kunnen redden. Wel is er een Atjèhsch-Hollandsch woordenboek van den Oud-Resident K. F. H. van Langen, doch een Hollandsch-Atjèhsch woordenboek bestaat niet, is tenminste niet bekend of in gebruik, zoodat het voor beginners uiterst lastig is het meest noodige dezer vrij moeilijke taal te leeren. Hun hierin behulpzaam te zijn, is het doel van dit boekje.

Het spreekt van zelf, dat de bekende werken van Dr. C. Snouck Hurgronje, o. a. „De Atjèhers" en „Atjèhsche taalstudiën" (Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap

van Kunsten en Wetenschappen, deel XLII aflevering 2 en 3) door mij geraadpleegd zijn; de hoofdstukken betreffende de uitspraak der medeklinkers en klinkers heb ik nagenoeg woordelijk uit het laatste opstel overgenomen, aangezien veranderingen tekort zouden doen aan de groote duidelijkheid.

De Atjèhsche schrijver van pasgenoemden geleerde gaf mij de eerste lessen in zijne taal; deze man was uit den aard der zaak geheel vertrouwd met de hier gevolgde schrijfwijze van zijnen meester en prees die hoog als duidelijk en juist; mijzelf bleek dat later ook en is m. i. een beter weergeven van het Atjèhsch niet denkbaar, hoe vreemd in enkele opzichten deze schrijfwijze den beginner ook schijnen moge.

Duidelijkheidshalve of waar ik het van belang achtte, plaatste ik hier en daar Maleische woorden naast den Hollandschen tekst; de meeste Europeanen toch die in Atjèh verblijven zijn de Maleische taal reeds min of meer machtig.

L. C. WESTENENK.

DEVENTER, 12 October 1903.

INHOUDSOPGAVE.

I.

UITSPRAAK.

Medeklinkers.

ˀ Dit Arabische teeken (hamzah) stelt den medeklinker voor, waarmede lettergrepen aanvangen, die in Europeesche talen ten onrechte met eenen klinker heeten te beginnen; hij ontstaat door uitstrooming van lucht na plotselinge opening der stemspleet. In onze taal komt hij alleen in het begin en in het midden van woorden voor en wordt in ons spelsysteem in het begin van woorden (bijv. u u r, eigenlijk ˀu u r; a l, eigenlijk ˀa l) geheel genegeerd, in het midden soms met een trema aangeduid (geëerd = geˀeerd).

In Inlandsche talen komt hij ook aan het einde van woorden voor, waar hij dikwijls uit eene oorspronkelijke *k* is ontstaan, bijv. a n e uˀ, kind — b aˀ, boom. Om den lezer niet noodeloos met ongewone teekens te vermoeien, hebben wij de ˀ aan het begin der woorden weggelaten, en dus niet ˀaneuˀ, maar aneuˀ geschreven.

b Ongeveer als bij ons; aan het einde van lettergrepen vooral zacht uittespreken, als in het Engelsche c a b, niet als ons: i k h e b, dat feitelijk i k h e p luidt.

d Iets fijner dan de onze, met de punt der tong gevormd.

dj en *tj* Als in het Maleisch.

g Als de Fransche *g* in gant.

h Als bij ons, maar ook op het einde van lettergrepen duidelijk, hoewel zacht, uittespreken. In combinaties als *ph*, *dh*, *th*, *lh*, *bh*, worden beide medeklinkers duidelijk gehoord, ongeveer als in ons ophakken, onthalzen, dolhuis, wanneer men respectievelijk *o*, *on*, en *do* onuitgesproken laat.

j en *w* Als de Arabische of Maleische halfklinkers (de *w* dus als in het Engelsch), niet als onze *j* en *w*.

k Als de onze.

l Als de Fransche of Arabische *l*, niet als de vette Hollandsche, Engelsche of Zwitsersche.

m Als bij ons, maar meestal meer nasaal.

n Fijner dan de onze, met de punt der tong gevormd. Eene door ongeoefende Hollanders aan het eind van een woord gesproken *n* klinkt den Atjeher als *ng* in de ooren.

ng Als in: brengen.

nj Als *gn* in het Fransche oignon.

p Als de onze.

r Bij de Benedenlanders zacht gebrouwd.

*t^h^* Bijna als de Engelsche *th* in think, echter meer boven in den mond gedeeltelijk gevormd door drukking met het voorste gedeelte (niet alleen met de punt) der tong tegen het gehemelte, boven de tandwortels. In vreemde woorden die het Atjèhsch overneemt, vervangt deze klank de *s*; vreemdelingen hooren er dikwijls eene *t* uit.

t Fijner dan de onze, gevormd door drukking met

de punt der tong tegen het gehemelte, dichtbij de wortels der tanden.

De genasaleerde ʾ schrijven wij, evenals de Atjèhers in het Arabisch schrift, met c̬; o e ë t (eigenlijk ʾoeët) wrijven, schuren; c̬ o e ë t, inslikken.

Klinkers.

a In open lettergrepen als in ons *ga*, in door neusklanken geslotene bijna als in ons r a a m, in andere geslotene als in k a t, met dien verstande, dat deze laatste klank, vooral waar hij den klemtoon heeft, dikwijls zeer lang wordt aangehouden.

eu Gelijkt het meest op den Soendaschen klinker, dien men aldus schrijft, niet op onze eu. Bij het uitspreken van den klinker blijven de lippen in haren natuurlijken stand, komen vooral niet naar voren; de afstand der mondhoeken wordt eer grooter dan kleiner. De tanden blijven gesloten, of (dit hangt van den voorafgaanden medeklinker af) door een nauw reetje gescheiden. De rug der tong worde dicht bij het gehemelte gebracht, en door deze enge ruimte late men nu uit de kleinst mogelijke opening der stemspleet een regelmatigen luchtstroom uit.

Ongeoefenden mogen daarbij trachten, den Hollandschen eu-klank te voorschijn te brengen. Is de verhouding der organen correct, dan zal die poging mislukken, maar de Atjèhsche *eu* gevormd worden.

In lettergrepen zonder klemtoon is het verschil tusschen deze *eu* en onze zoogenaamde stomme *e* nauwelijks hoorbaar, dus in teubiët (u i t g a a n) klinkt die *eu* bijna als onze *e* in b e g i n.

Volgt op *eu* eene *ë* (hierover straks) zooals in l h e u ë,

dan wordt als van zelf tusschen die beiden een klank gehoord, die het midden houdt tusschen eene zacht uitgesproken Hollandsche *g* en eene zacht gebrouwde *r*. *Euë*, en ook *eu* wanneer dit den klemtoon heeft (vooral na nasalen) komt vaak met Maleisch *a* overeen: o e-t e u ë n wildernis, a n e u ˢ kind, p i n e u n g betel (Mal. h o e t a n, a n a ˢ, p i n a n g).

è In opene lettergrepen als in p è r e, in geslotene als in p e t of b e n. Met de vluchtige *ë* er achter (*èë*) ongeveer als het plat Hollandsche h è j e? voor: h e b t g ij? Dit *èë* beantwoordt veelal aan *oe* of *au* in verwante talen: l h è ë, Jav. t ĕ l o e, drie; o e l è ë, Mal. Jav. o e l o e, hoofd.

é Als in z e e, z e e p, b e e n.

e Als onze „stomme *e*" [wel weergegeven door *ĕ*] wanneer die door bizondere omstandigheden geaccentueerd of gerekt wordt, bijv. wanneer men zegt: „b e-gonnen, niet g e gonnen", of wanneer iemand, wien het gezochte woord nog niet te binnen geschoten is, al nadenkend het lidwoord *deeee* gerekt uitspreekt.

ë Deze zeer vluchtige klinker komt alleen als nagalm na de klinkers *eu*, *è*, *i*, *oe*, *ò* voor en is ongeveer gelijk aan de laatste e's in v r ij e n, h a r m o n i e ë n. Tusschen die ë en de daaraan voorafgaande klinkers wordt als van zelf een overgangsklank gehoord, welks karakter afhangt van dat des voorafgaanden klinkers.

i Als onze *ie* in d i e en z i e t, nooit als *i* in p i t; *ië* als ons *ieë* in h a r m o n i e ë n.

ï Evenals *ë* een zeer vluchtige vocaal, alleen voorkomende in de laatste lettergreep van woorden, die op *h* eindigen. Hij kan een nagalm vormen na alle klinkers

behalve *i*, *è*, *é*: bagaïh, boengkōïh. De combinatie *ïh* vervangt de sluit-s van verwante talen, leupaïh, Mal. lĕpas; trōïh, Mal. troes.

oe Als bij ons. In *oeë* wordt tusschen *oe* en *ë* van zelf een zachte *w* gehoord; denzelfden overgangsklank hoort men in *oea*, *oei*, *oeé*, *oeè*.

ō In open lettergrepen als in zoo, in geslotene als in Engelsch boat, of waar de sluiter nasaal is, als in home.

ò In opene lettergrepen als in het Engelsche nor of het Fransche sort, meestal gerekt. In geslotene als in ons pot en kon. De combinatie *òë* (in sommige dialecten *òj* uitgesproken en dikwijls overeenkomende met Maleisch *i*, bijv. dròë of dròj = diri; peutòë of peutòj = pĕti; binòë = bini) klinkt ongeveer als plat Hollandsch: mò we? voor: moeten wij?

Vooral na nasalen komt *ò* dikwijls met Maleisch *a* overeen: ngòn, Mal. dĕngan; teumon = tĕman; tanòh = tanah; roemòh = roemah maar ook boekòn, boekan.

II.

Het menschelijk lichaam.

mensch, oereuëng
man (mannelijk), agam
vrouw (vrouwelijk), inòng
lichaam, badan, anggòta
vel, koelét
hoofd, oelèë
hersens, oetàˁ
hoofdhaar, boeˁōˁ of ōˁ
oog, mata
voorhoofd, dhòë
wenkbrauw, boelèë keunèng
ogharen, boelèë mata

oogappel, aneuʼ mata
neus, idōng
neusbeen, bòh idōng
knevel, mit^{h}è
wang, miëng
oor, gloenjōng, gloenjoeëng
oorlel, toepòng, z e l d e n: tjoepong
lip, bibi
mond, babah
tand, gigòë
kies, geuheum
tong, lidah
kaakbeen, toeleuëng djoengka
baard, baōʼ
kin, keuëng
hals, takoeë
adamsappel, haleukōm
nek, koedōʼ
schouder, bahō
borst, dada
biceps, bòh t^{h}apai, bòh pit^{h}ang
arm, t^{h}apai
elleboog, t^{h}ingkèë
pols, aweuëʼ djaròë
hand, djaròë
vingers, aneuʼ djaròë
duim. inòng djaròë
wijsvinger, toenoenjòʼ
middelvinger, radja djaròë
ringvinger, djaròë manéh
pink, geulitiʼ, gitiʼ
vingergeledingen, atōt
nagel, goekèë
muis van de hand, phét
vlak gedeelte van de hand, tapaʼ
het roode vleesch onder de nagels, t^{h}irat goekèë
zijde, (flank van het lichaam), lhōng
hart, djantòng
lever, até
nieren, limpah
longen. t^{h}oeëb
bloed, dárah
manneborsten. tèʼ
vrouweborsten, mòm
melk, ië abin
buik, prōt
navel, poet^{h}at
rib, toeleuëng roet^{h}ōʼ
schaamdeel (m.), bòh
idem (vr.), poekòë, brōt
billen, bòh poenggōng
aars, loebō, doebō
aarsopening, bingkè loebō
been, gaki
dij, pha
knie, teuʼōt
scheenbeen, toeleuëng gat^{h}iën [1])
kuit, beutéh
voet, gaki
teenen, aneuʼ gaki
enkel, (buitenkant), goetòʼ gaki
idem, (binnenkant), goetòʼ moeda
leven, oedéb
dood, maté
uitwerpselen, èʼ

[1]) = „arm been", omdat het geen vleesch rijk is.

III.

Familiebetrekkingen [1]).

bloedverwant, waréh
kind, aneuʼ
zoon, aneuʼ agam, thigam en thinjaʼ (alle in den 3e persoon); gam, agam en njàʼ (in den 2e persoon)
dochter, aneuʼ inòng, thinòng, en thinjaʼ (alle in de 3e persoon); inòng, njàʼ tjoet (in de 2e persoon)
vader, koe, toe, doe, ajah (beleefder), oereuëng tjhiʼ (niet in den 2e persoon)
moeder, maʼ, ma, njàʼ
grootvader, en oudooms, nèʼ, nèʼajah, nèʼtjhiʼ
grootmoeder en oudtante's, nèʼ, nèʼ wàʼ, nèʼ téh, mpèë.
oudere broeder van vader of moeder, koe wa, ajah wa, ajah ngah
jongere idem, ajah tjoet, ajah moeda, ajah déʼ
oudere zuster van vader of moeder, tjoet wa, tjoet ma, maʼ rajeuʼ, maʼ wa
jongere idem, maʼ tjoet, maʼ déʼ
oudere broer, tjoet bang, abang, tjoet lém, dalém pò lém, [2]) adoeën (in den 3e persoon)
oudere zuster, tjoet da, da, a, pò da, da pò.
jongere broeder of zuster, adòë (alleen in den 3e persoon), adéʼ en déʼ
kleinzoon, —dochter, tjoetjò (in den 2e en 3e persoon), njaʼ (2e persoon)
stiefvader, patjoeën
stiefmoeder, ma oej
schoonvader,—moeder, toean (in den 3e persoon); in den 2e persoon noemt bv. de man hen zooals zijne vrouw hen noemt
schoonzoon, —dochter, meulintèë (in den 3e persoon); in den 2e persoon wordt gewoonlijk de naam genoemd
kinderen van broeders of zusters of van volle neven en nichten, keumoeën
broeder of zuster (Mal. s a u d a r a of s o e d a r a) thèëdara
man (echtgenoot), lakòë
vrouw (echtgenoote), proemòh, binòë

---

[1]) Volledigheidshalve zijn hier ook opgenomen enkele plaatselijk of weinig gebruikte benamingen, voorkomende in „De Atjehers" door Dr. Snouck Hurgronje, deel I pag. 504 v.v.

[2]) Zoo is ook de naam van den bekenden panglima der, 22 moekims, die zich eenige dagen geleden onderworpen heeft.

	Volle vorm.	Als voorvoegsel gehecht aan stammen van werkwoorden, en accent verliezend.
ik [2]) (grof)	kèë	koe—
„ (beleefd doch niet nederig)	lōn	lōn—
„ (beleefder en nederiger)	oelōn	lōn—
„ (nederig, tegenover een meerdere)	oelōn toean	oelōn toean
gij [2]) (grof)	kah	ka—
„ (beleefder)	gata	ta—
„ u (zeer beleefd, ook tegen meerderen)	dròëneu [3])	neu—
hij [2]) (grof)	djih	dji—
„ (beleefd)	gòbnjan	geu—
„ (zeer beleefd, ook sprekende van God, profeten, voornamen enz.)	dròëneu	neu —
wij (met inbegrip van den aangesprokene)	geutanjòë [4]) (van geuta = Mal. kita en njòë = Mal. ini)	ta—
wij (met uitsluiting van den aangesprokene)	kamòë (Mal. kami).	mi—, meu—; moe— (voor lipletters)

[1]) Het gebruiken van het gepaste persoonlijke voornaam Hierop wordt in het algemeen door Europeanen te weinig inlander van zooveel belang is. Tegenover hoofden enz. verden titel.

[2]) Voor het meervoud bestaan geene afzonderlijke vormen — duidelijkheidshalve noodig is voegt men bandoem (= alle) djih bandoem.

[3]) Dròëneu, samengesteld uit dròë (Mal. diri) en neu;

[4]) Evenals in het Maleisch ook gebruikt in de beteekenis

TOEPASSING.

.... **ik steek**	.... koe-tòb
.... **ik loop weg**	.... lōn-ploeëng
Ik weet het niet	Hana oelōn toean-toepeuë
Loop niet weg, jij	Kah, bèˀ ka-ploeëng
Gaat gij niet?	Gata, hana ta-djaˀ?
Zegt u het niet, Teukoe	Bèˀ neu-peugah, Teukoe
ThiGam wil niet	ThiGam han dji-tém
Hij heeft al gegeten	Ka geu-padjōh
Daareven zeide Zed....	Boenòë neu-kheun....
Wij gelooven het niet	Geutanjòë hana tapeutjaja
Wij hebben het weggehaald	Kamòë ka mi-tjòˀ (meu-tjòˀ)
Wij zijn weggeloopen	Kamòë ka moeploeëng

woord tegenover inlanders kan niet genoeg worden aanbevolen.
gelet, terwijl het toch voor onze verhouding tegenover den
vange men gewoonlijk het pers. vnw. 2e en 3e pers. door

met uitzondering van de bizondere vormen voor „wij"; waar het
aan het vnw. toe, dus bv. lōn bandoem, gata bandoem.

dikwijls uitgesproken: dr ò ë n.
van „men" (= g ò b atj.).

V.

De meest voorkomende werkwoordstammen [1])

aandoen(aanleggen),tʰinggah
aangeven (zie geven), djōˢ
aanvegen, tʰampōh
achterblijven, tinggaj
afdalen, trōn
afdrijven, hanjòt
afduwen (afzetten), toelaˢ
afspringen, grōb, teureudjōn
antwoorden, tʰeuˢōt, djaweuëb
baden (m a n d i), manðë
bedriegen, tipèë, teumipèë
begraven, tanòm
begrijpen (weten wat), toepeuë
beknorren (schelden), tjarōt
beproeven, tji
bergen (leggen), keubah
bestijgen, éˢ
bevallen, maˢaneuˢ
bevelen, joeë
beven (van koude), ijò
„ (van schrik), meutatat
blaffen, meudroïh
braken, moetah
brengen, mè, bā
binnenkomen, tamòng
bijten, kàb
denken aan, ingat
dichtgooien, dòë
dobbelen, meudjoedi
doodslaan, pòh maté
doorworstelen, arōng
dragen (op den rug), goelam
„ (aan een band, kain) awīh
„ (in de hand), tidjiˢ
„ (op het hoofd), tʰeuˢōn
„ (onder den arm), tʰandang
drinken, djéb
drogen (in de zon), adèë
„ (over het vuur), dadeuëng
zich drogen over het vuur (zooals kraamvrouwen doen), madeuëng
drijven (bovenkomen), timoeë
duiken, tʰeunòm
eten, padjōh
gaan, djàˢ
naar buiten gaan, teubiët
gebruiken, ngoej

---

[1]) In het Atjèhsch komen vier verschillende klassen van werkwoordstammen voor: 1°. stammen die tevens stamwoorden d. i. in het Atjèhsch niet voor ontleding vatbaar zijn; 2°. stammen van andere woorden gevormd met het invoegsel *eum* na den eersten medeklinker, hetwelk soms om phonetische redenen door het voorvoegsel *meu*- wordt vervangen; 3°. stammen, van andere woorden met behulp van het voorvoegsel *meu* afgeleid; 4°. id. met behulp van het voorvoegsel *peu* afgeleid.

geven (zie aangeven), bri
glimlachen, t^{h}injōm
graven, koeëh
groeten (eerbiedig), t^{h}eumbàh
hakken tàˀ
„ (neervellen), tjang
halen, tjòˀ
hangen gantōng
„ (haken) t^{h}angkōt
hardloopen, ploeëng
„ (heen en weer), moeploeëng-ploeëng
helpen, bantoe
hinken, meuˀingkhé
hooren, leungò
hopen, harab
houden (vasthouden), mat
„ (er op na houden), plahra
houwen, tàˀ
huilen, mòë
huisgaan (naar), wòë
huren, t^{h}éwa
jagen (opjagen), peulét
„ (achternaloopen), peutjròˀ
jaag die koe weg, ta-peutjròˀ lĕmo
jaag die kippen weg, dat ze niet de padi opeten, ta-parōh manòˀ, bèˀdjipadjōh padé
juichen, t^{h}oeraˀ
kennen (zie ook weten), toeri
kleven, leukat
klimmen, éˀ
knippen, goenténg
koken, tagoeën
komen, teuka, tōˀ
reeds gekomen, ka tōˀ

koopen, blòë
kruipen, meuçeuj
kunnen (mogen), djeuët
lachen, khém
laden, pat^{h}òë
lasschen, t^{h}ambat
leenen, ngoej
leeren (zie onderwijzen), meuroenòë
leggen, keubah
leiden (bv. van een dier). hoeë
lezen (den Qoerān), beuët Koeroeˀan
liegen, t^{h}oelét
liggen (neerliggen), éh
liggen (voorover), doegòm, djroeb
„ (op den rug) meulinteuëng
„ (in hinderlaag) meuloeëm
loopen, djaˀ, ploeëng
losmaken, plòïh
maken, peugèt
masseeren, oerōt
mededeelen, peugah
meebrengen, mè, ba
meegaan (volgen), t^{h}eutèt
meenemen, ba
mogen, djeuët
naaien, tjòb
aan het naaien zijn, tjeumeutjòb
nemen (wegnemen), tjòˀ
neervellen, tjàng
omvallen, reubah
onderwijzen, peuroenòë
ontmoeten, (meu)teumèë
openen, boeka
opiumschuiven, piëb madat

opjagen, peulét
opnemen, beuʼoeët
" (en ergens heen brengen), angkōt
oppassen (opvoeden), plahra
opsluiten, glàb
opstaan, beudòïh baʼéh
opvaren (stroom—), moedéʼ
opvatten (oppakken), dròb
overleggen, moepakat
overnachten, dòm
pakken (zie opvatten), dròb
" (tasten), gië
planten, poela
ploegen, meuc̆oeë
poten, tadjōʼ
raken, keunòng
roeien (met korte riemen), keumajōh
" (met lange riemen), meudajōng
roepen, heuj, hōj
rooken, piëb, piëb roekòʼ
rooven, reubōt, rampaïh
rusten, piōh
ruzie maken, moepakí
schelden, tjarōt
scheren, tjoekō
schieten, timbaʼ, poebeudé
schommelen, ajōn
schreeuwen, meutjiëʼ
schreien, mòë
schrijven, t^{h}eumoerat
schuilen, tjeuë, meutjeuë
slaan, pòh
elkander slaan, moepòh
slaan (met een zweep), t^{h}eunoeët
slaan (met een touw, doek), t^{h}eupòt, rampòt
slapen, teungeut
sluiten, tōb
slijpen, at^{h}ah
snijden, kòh
spannen (Mal. t a h a n), theun
spellen, hidja
spietsen, t^{h}oela
spreken, marit
springen, (meu)loempat
staan, dòng
steken, tòb
stelen, tjoeë
stil zijn, iëm
stinken, bèë
stompen, t^{h}ōh
stooten (steken), tòb
stooten (van dieren), pòʼ (Zie: vechtstier, onder „Dieren")
strooien (zaaien), taboe
" (opgooien), t^{h}eupeuëʼ
" (op één plek), proeë
stijgen, éʼ
sussen, peulalè
tasten, gië
tellen, (moe)bileuëng
terugbrengen, poewòë
terugkeeren, wòë
trappen (rechtuit), tròm
" (van opzij of van onderen), t^{h}ipàʼ
trekken, hoeë
uitgaan, teubiët
uitroepen, tawōʼ
uitspreiden, lareuë
uitrollen, leuëng
uittrekken, bōt, tjalōt
" (van een baadje), plòïh badjèë
uitvoeren, peulakoe

uitwijken, tʰië
vaccineeren, tjoej, bōh pláwá
vallen (Mal. d j a t ō h), rōt
omvallen (Mal. r ĕ b a h), reubah
in elkaar vallen (instorten), (Mal. r o e n t ō h), reulòïh
vasthouden, mat
vechten, moepaké
„ (met elkander), moepòh
laten vechten (van stieren, rammen), poepòˢ, moepòˢ
laten vechten (van vogels, hanen), peulōt, meulōt
laten vechten (van krekels), peukàb, meukàb
verbergen, tʰòm
verbranden, (in brand steken), tōt
vergeten, toewò
verkoelen (koel maken), peutʰidjoeëˢ
verkoopen, poeblòë [1])
verlaten, tinggaj
verliezen (kwijt zijn), gadòh
„ (het afleggen), talō
verstoppen, tʰòm
vertrouwen, peutjája
vervangen (verwisselen), gantòë
verzetten (zich — tegen), meuláwan
verzoeken, lakèë
vinden, teumeung, m e u teumeung
vlechten, bleuët, m o e-bleuët [1])
vliegen, pò
volgen, tʰeutèt
vragen, tanjòng
vijlen (tanden vijlen), kòh gigòë
wachten, prèh
wakker worden, beudòïh (baˢéh)
wandelen, meucèn
wasschen, tʰràh
handen wasschen, tʰràh djaròë
weeken (in water), reundam
wateren, ciëˢ
weenen, mòë
wegloopen, ploeëng
wegslaan, pèh
wekken, poebeudòïh
wentelen, baléˢ
werken, poeboeët
werken (met de patjol), tjeumangkōj
weten wat, toepeuë
„ **waar**, toepat
„ **wie**, toeri, toetʰòë
„ **waarheen**, toehò
„ **vanwaar**, toenè
„ **hoeveel**, toedoem
„ **hoe**, toekri
„ **welke**, toetòh
wieden, eumpòë
wiegen, ajōn
willen, keumeuug
winnen (overwinnen), meunang
worgen, tjeukiëˢ
zaaien, taboe
zakkenrollen, loeëˢ

[1]) P o e, m o e vóór lipletters.

zeggen (Mal. b ĕ r k a t a), kheun
„ (mededeelen), peugah
zenden, peuʼét
zien (Mal. m ĕ l i h a t), kalon, keumálon
„ (Mal. n a m p aʼ), leumah
„ **laten,** peuleumah
„ (gluren), tjeumeungeuʼ
zien (bespieden, loeren), meuloeëm
„ (aankijken), pandang
„ (opletten), deuïh
zitten, doeëʼ
zoeken, mita
zwemmen, (meu)langoeë
zuigen, djoedjoeët
zullen, keumeung
zijn, na

IV.

De meest voorkomende bijvoegelijke naamwoorden en bijwoorden.

afgunstig, deungki
arm, gatʰiën
bedorven (oud, leelijk), brōʼ
beschaafd (steedsch), banda
betamelijk, patōt
bewolkt, reudōʼ
blauw, tʰoemani
blind, boeta
boos, beungèh
steeds boos, beungèh tʰabé
bouwvallig, reulòïh
breed, ruim (Mal. l a p a n g), loeaïh
bruin, mirah
dichtbij, tòë, ràb
diep, lhōʼ
dik (niet dun), teubaj
„ (niet mager), teumbōn
dom, beubaj
donker (duister), tʰeupōt
„ (halfduister, niet helder), reudòm
„ (bewolkt), peugòm
donkerrood, mirah leubaïh
doodop, hèʼ raja
doodsch (stil), tʰoenjòë
doof, toelòë
doofstom, klò
droog (ook van rivieren), thō
duidelijk, deuïh
dun, lipéh
duur, meuhaj
te duur, meuhaj that
eenzaam (doodsch), tʰoenjòë
eerlijk (rechtuit), teupat
fijn, oebét
gauw (zie snel), reudjang
gebroken, patah
gedroogd, karéng
„ **vleesch,** tʰjië baloe
geel, koenéng
gelukkig (geluk hebben), meuʼoentōng
goed, gèt, h i e r e n d a a r gòt
goedkoop, moerah
gemakkelijk, moedah
gewond, loeka

zwaar gewond, roet^{h}aˢ
glad, djeula
glibberig, gla
grijs, klabèë
groen, hidjō, idjō
grof, gat^{h}a
groot, rajeuˢ, rajĕˢ, raja
de groote weg, rèt raja
zware regen, oedjeuën raja
zéér moe (doodop), hèˢ raja
halfduister, reudòm
helder (licht), peungeuïh
„ (niet troebel), djeureunéh
hoog, manjang
ijverig, djeumòt
jaloersch, tjamoeroe
jong, moeda
klaar, lheuëh
„ (beleefder), leungka
klein, tjoet, oebét
klein kind, aneuˢ miët
kort, cèt, paneuˢ
„ (niet langdurig), han tréb
koud, t^{h}idjoeëˢ
krachtig, teuga
krom, kiwiëng, tjeukòˢ
laag, meujōb, jōb
onder 't huis (Jav. k o l o n g), jōb roemòh
lang, panjang
langzaam, meulèˢ
leeg, t^{h}òh
leelijk (niet mooi), brōˢ
leelijk (slecht), djeuhat, djheut
licht, (niet zwaar), phoej
„ (helder), peungeuïh
„ (vuur), apoej

lichtrood, mirah
links, oewië
los, leupàïh
lui, beuˢò
mager, peudjoeët
melaatsch, boedōˢ
moe, hèˢ
moeielijk, meut^{h}akét, pajah
mooi, gèt, h i e r e n d a a r gòt
muisvaal, klabèë
nat, bat^{h}ah
nauw, arat
„ (van plaats, Mal. s ĕ m p i t), pitjéˢ
ondiep, dheuë
onkwetsbaar, keubaj
ontveld, teuploeëˢ
opzettelijk, t^{h}adja
oud (leeftijd, Mal. t o e a), toeha, tjhiˢ (oereuëng tjhiˢ = vader)
oud (tijd, Mal. l a m a), tréb
paars, lambajōng
recht, teupat
rechts, oeneun
rijk, kaja
rood, mirah
ruim (breed), loeaïh
„ (wijd), goeroeëˢ
rumoerig (Mal. riboet) reujōh, cacoe
scherp, tadjam
schoon (mooi), gèt, gòt
„ (niet vuil), gléh
slap gespannen, keundō
snel (voortvarend), bagaïh
steedsch (beschaafd), banda
sterk (krachtig), teuga
„ (bv. van een brug), kōng

stil (zwijgend) iëm
„ (eenzaam, doodsch), t^{h}oenjòë
stil (vast), teutab
stilstaand water, ië teudòng, —teutab
stijf gespannen, taréʾ
stinkend, khèb
stinkend, (sterker), khiëng
stomp, toempōj
streng (kras), keureuëh
stroef, reukoeët
troebel, krōh
vast (vaststaand), teutab
veel, lě
ver, djeuʾōh, djaraʾ
verstandig, çaréh (van het Ar. arif)
verwaand, djoengkat
vet (dik), teumbōn
„ (vettig), leuma
vlug, (zie gauw, snel), reudjang, bagaïh
vol, peunòh
voldoende, t^{h}éb
vuil, koetō
warm, t^{h}euʾoeëm

weinig, batjoet
een weinig, batjoet batjoet
heel weinig, batjoet tèʾ
wit, poetéh
wijd, goeroeëʾ
ziek; zwaar ziek, t^{h}akét, pajah
zout, zilt, mat^{h}én
zuur, mat^{h}am
zwaar, brat
zwart, itam, hitam
Mijn zwart paard, Goeda lōn njang itam
Mijn paard is roodbruin, Goeda lōn mirah
Het roodbruine is mijn paard, Njang mirah goeda lōn
Mijn muisvaal paard is zeer snel, Goeda lōn njang klabèë bagaïh that
Een snel paard, snelle paarden, Goeda bagaïh
Ik zoek één vette koe, Lōn mita lěmo t^{h}abòh njang teumbōn
Het zwarte kleed is er wel, het witte niet, Idja itam na, njang poetéh hana.

VII.

Aanwijzende en vragende voornaamwoorden.

deze, dit, njòë
die, dat, njan
gene, gindsche, djéh
deze rivier, kroeëng njòë
hier, njòë pat
daar, njan pat

ginds, djéh pat
waar? pat
Waar is uw huis? Pat roemòh gata?
Ginds! Djéh pat!
hierheen, keunòë, njòë hò

daarheen, keunan, njan hò
gindsheen, keudéh, djéh hò
Kom hierheen! Keunòë tadjaś
hier, van hier, thinòë, hinòë, dithinòë
daar, van daar, thinan, hinan, dihinan
ginds, van ginds, thidéh, hidéh, dithidéh
naar, oe
Ik ga naar uw huis, Oelōn djaś oe roemòh dròëneu
aan deze zijde, blanòë (blah njòë)
aan die zijde, blanan
aan gene zijde, bladéh
hierlangs, rètnòë
daarlangs, rètnan
ginds langs, rètdéh
op deze wijze, lagèë njòë
op die wijze, lagèë njan
op gene wijze, lagèë djéh
op deze wijze, zooals dit, zooals ik ...., meunòe
op die wijze, zooals dat, zooals gij ...., meunan
op gene wijze, zooals hij ...., meudéh
tot deze grens, maat, duur, còhnòë
tot die grens, maat, duur, còhnan
tot gene grens, maat, duur, còhdéh
wie? thòë
wie, wat (Mal. mana), tòh
wat? peuë
waar? pat
waarheen? hò
vanwaar? panè
hoe? pakri, pakriban
hoeveel? padoem
hoe weinig? padit
wanneer? padjan
waarom? pakòn

VIII.

Telwoorden.

één kwart, thithoekèë [1]), thiparapat
één derde, bagi lhèë
half, de helft, thiteungòh
één, tha
„ koe, thabòh [2]) lĕmò

---

[1]) Thoekèë, het Maleische soekoe,
[2]) Het Mal. saboeah = één vrucht.

één brief, t^{h}abòh t^{h}oerat
„ **stuk hout**, t^{h}ikrèˀ (t^{h}i-kraˀ) [1] kajèë
„ **dochter (is er)**, aneuˀ inòng na t^{h}idròë [2]
twee, doea
„ **kippen**, doea bòh manòˀ
„ **kippeneieren (zijn er)**, bòh manòˀ [3] na doea bòh
„ **vlinders**, doea bòh bang-bang (bambang)
„ **borden**, doea bòh tjipé
drie, vier, lhèë, peuët
vijf, zes, limòng, nam
zeven, acht, toedjōh, lápan
negen, tien, t^{h}ikoereuëng, t^{h}iplōh
elf, twaalf, t^{h}iblaïh, doea blaïh
dertien, twintig, lhèëblaïh, doea plōh
een en twintig, doea plōh t^{h}a
honderd; duizend, t^{h}ireutōïh of t^{h}areutōïh; thiribèë of t^{h}aribèë
ten eerste, peutama
ten tweede, keudoea
ten derde, keulhèë
ten vierde, keupeuët
ééns, éénmaal, t^{h}igò
twee, drie keer, doea, lhèë gò

IX.

Tijdsbepalingen.

dag, over dag, oeròë
nacht, 's nachts, malam
Maandag, oeròë t^{h}eunánjan
Dinsdag, oeròë t^{h}eulat^{h}a
Woensdag, oeròë raboe
Donderdag, oeròë hamèh
Vrijdag, oeròë djeumaät, — djeumeuˀah
Zaterdag, oeròë t^{h}abtoe
Zondag, oeròë aleuhat
maand, boeleuën
jaar, thōn
wanneer? padjan
tegelijkertijd, te eeniger tijd, t^{h}adjan
nu, thans, djinòë, djeunòë
op dit oogenblik, ook: **zoo even**, t^{h}iˀat njòë, — an njòë
juist, pas, ban, ban t^{h}iˀan njòë

---

[1]) Telwoord gebruikt voor lange, smalle voorwerpen, ook bv. geweren.
[2]) Dròë (Mal. diri) gebruikt als telwoord voor menschen.
[3]) Bòh manòˀ = kippenei.

van morgen, beungòh njòë
middag, teungòh oeròë
avond, nacht, malam
middernacht, teungòh malam
heden, dezen dag, oeròë njòë
dien dag, oeròë njàn
genen dag, oeròë djéh
gisteren, baròë
gisteravond, beuklam
eergisteren, baròë t^{h}a
vooreergisteren, baròë t^{h}a djéh
toen, te dien tijde, jōh njàn
toen, te genen tijde, jōh djéh
vorige maand, boeleuën njang ka, boeleuën dilèë, b. njang ka abéh
vorig jaar, thōn dilèë
vroeger, dilèë
nooit, han tòm
reeds, al, ka
nog niet, gòh lòm
een oogenblik, t^{h}ikléb mata, t^{h}ikeudjab
straks (Mal. n a n t i) treuʿ treuʿ
straks, daareven (Mal. t a d i), boenòë
binnenkort, niet lang meer, hana tréb lé
morgen, t^{h}ingòh
overmorgen, loet^{h}a
overovermorgen, loet^{h}a raja
over vijf dagen, limòng oeròë treuʿ, i n e n k e l e s t r e k e n : l. o. lòm
tot aan deze duur, çòh nòë
„ „ die „ çòh nan
„ „ gene „ çòh déh
aanstaande maand, boeleuën di keuë, boeleuën leumah
aanstaand jaar, thōn di keuë
hoe laat is het? padoem pòh djinòë?
kwart vóór acht, pòh lapan koereuëng t^{h}it^{h}oekèë
Wanneer gaat ge? Padjan ta-djàʿ?
Deze vrouw is pas bevallen. Inòng njòë ban maʿ aneuʿ
Nu zijn er nog .... Djinòë na mantong....
Nu zijn er niet meer, Djinòë hana lé

X.

Windstreken.

Noord, oetára
N. O., timoe laʿōt
Oost, timoe teupat [1])
Z. O., timoe pádang
Zuid, t^{h}eulatan
Z. W., barat dája

[1]) T e u p a t = rechtuit, juist.

West, barat teupat
N. W., barat laʼōt
kompas, peuloeman, peunoeman

wind, angèn
storm, badè
orkaan (typhoon), angèn toepheuën

XI.

Dieren.

aap (Lampongsche —, kortstaart), ’ngkòng, eungkòng
„ (donkergrijs, langstaart), boeë, boeë krèh
„ (grijze gibbon, staartloos), ōngka
„ (zwarte gibbon), t^{h}iámang
„ (orang hoetan, Mal. m a w a s), mawaïh
„ (orang hoetan, andere soort), oewĕʼ
aardwurm (pier), glang
beer, tjigèë
buffel (karbouw), keubeuë
bunsing (Mal. m o e (n)-s a n g), moet^{h}ang, mangòih
duif (gewone tamme), mirahpati
tortelduif (p ĕ r k o e t o e t of b a l a m), leuëʼ
tortelduif (k ĕ t i t i r a n), meureubōt
wilde ringduif (p ĕ r g a m), peureugam, rampoeneu bangt^{h}i
papagaaiduif (p o e n e i), rampoeneu

duizendpoot, limpeuĕn
eekhoren, toepè
eend, itéʼ
wild eendje (m ĕ l i w i s), itéʼ ara
garnaal, oedeuëng
geit, kaméng
haan (zie vechthaan), manòʼ agam
hagedis, muur— tjitjàʼ
hert, roet^{h}a
dwerghert, plandōʼ
hond; blaffen, at^{h}èë; meudròïh
houttor, adi-adi
vliegende hond (Jav. k a l ò n g, Mal. k a l o e a n g), lhòng
karbouw, keubeuë
karbouwkalf, aneuʼ keubeuë
kat, minjè, mië, meunjiëʼ
kiekendief, kleuëng
kikvorsch, tjanggoeëʼ
kip, manòʼ
kippenei, bòh manòʼ
koe, lĕmò
koekalf, aneuʼ lĕmò
krab, biëngkōng, keurōngkōng

kreeft, biëng
krekel, daroeët
krokodil, boeja
kwarteltje, poejōh
leguaan, meuroewa
mannelijk, mannetje, ágam
melk, ië abin
merrie, goeda inòng
mier, t^{h}idòm
witte mier, kamoeë
muis, tikōïh
muskiet, djamò^{s}
steken van muskieten, kàb
neushoornvogel, 'nggàng
olifant, gadjah
orang hoetan (zie aap), mawaïh, oewě^{s}
paard, goeda
paardehoef, goekèë goeda
paardestal, oeweuë^{s} goeda, weuë goeda
paling, kirè
„ (kleinere soort), linò
parkiet, bajeuën
pluviertje, keudidi
ree (Jav. k i d a n g, Mal. k i d j a n g), djeuloeëh
reiger, koeë^{s}
rhinoceros, badeuë^{s}
rijstvogel, toelō, mirië^{s}
rups, oelat
harige rups, oelat meuboelèë
salamander, tarōng
schaap, boebiri
vetstaartschaap, kibaïh
schorpioen, kala
slang, oeleuë
snip, beuriké^{s}
staart, ikō
stier, lěmò agàm
tijger, rimoeëng
varken, boej
vechthaan, manò^{s} geupeulōt
vechtstier, lěmò moepò^{s}
vechtram, boebiri moepò^{s}
veulen, aneu^{s} goeda
visch, eungkōt
vischschub, t^{h}it^{h}é^{s}
vleesch, t^{h}ië
vlieg, lalat
groote vleeschvlieg, langau
eitjes van de vleeschvlieg, pheung
klein steekvliegje (a g a s), agaïh
vlinder, bangbang, bambang
vogel, tjitjém
de vogel vliegt, tjitjém pò
vogelkooi; —veer, oempōn; boelèë tjitjém
vrouwelijk, wijfje, inòng
walang sangit, geut^{h}òng
waterhoentje (zwart), meunòm
groot waterhoen, hè
wijfje, inòng

XII.

Huis en Hof.

(Huisraad, kleeding, wapens, voedingsmiddelen, vruchten, enz.)

huis, roemòh
erf, tanòh roemòh
tuin, lampōïh
omheining, pagar, pageuë
stijl van het huis, tamèh
trap, reunjeun
voorgalerij, t^{h}ramòë reunjeun
achtergalerij, t^{h}ramòë likōt
vloer, aleuë
gat voor vuil enz., goeha
vak (Mal. r o e a n g), roeëuëng
kamer, djoerèë
onder het huis (Jav. k o l o n g), joeb mòh (v a n joeb roemòh)
dak, t^{h}eulat^{h}a
kookplaats, keuken, roemòh dapoe
lamp, panjòt
staande lamp, panjòt dòng
kookpan, blangòng
aardewerk, kanèt blangòng
aarden vaten en ketels, kanèt
groot aarden watervat, goetji
schotel, pingan
borden, tjipé
„ (van hout, aarden —), tjapah
lepel, tjamtja
klapperdop, broeë^{s}oe
lepel van klapperdop, aweuë^{s}
borstel, t^{h}oegoet
patjol, tjangkōj
steel van een patjol, gò tjangkōj
schop, lham of lam
hamer, palèë
groote houten hamer, noega
spijker, labang
kist, peutòë
kast, peutòë dòng
bank, prataïh
ligmatras, tilam éh
muskietengordijn, klamboe, kleumboe
kussen, bantaj
zitmatras, tilam doëë^{s}
kleed, kain, idja
Atjèhsche broek, t^{h}iloeeuë o f loeeuë Atjèh
kleed, lendenkleed, idja pinggang
baadje, badjèë
hoofddeksel, muts, koepiah
hoofddoek er omheen, tangkoelō^{s}
doek waarin de ingredienten voor de sirihpruim gedragen worden, boengkōïh ranoeb
haarwrong van vrouwen, t^{h}anggōj
haarlok op de slaap, koendè
doek om het hoofd, idja tōb oelèë
vrouwenkleed dat om de

schouders geslagen wordt, idja t^{h}awa
armbanden, gleuëng djarŏë
enkelringen, gleuëng gaki
vingerringen, euntjiën, 'ntjiĕn
halssnoer, euntoeëˀ
afhangende halsketen, t^{h}rapi
armkettinkjes, talŏë djarŏë
oorknoppen, t^{h}oebang

Atjèhsche dolk, reuntjōng, rintjōng
zwaard (lang), peudeuëng
kléwang (zonder scheede), gliwang
recht zwaard (met scheede), t^{h}ikin panjang
werpspies, kapaˀ
speer, toembaˀ
geweer, beudé
patronen, aneuˀ beudé
voorlaadgeweren, t^{h}inapang moepatòˀ
repeteergeweren, t^{h}inapang tébléb
revolver, pistool, meut^{h}itōˀ (p i s t o o l)

rijst (niet ontbolsterd), padé (o o k = r ij s t g e w a s)
„ (ontbolsterd), breuëh
„ (gekookt), boe
rijstblok, leut^{h}ōng
rijststamper, alèë
wan, djeuˀèë
zeef, ajaˀ
suikermolen, wéng
suikerriet, teubèë
rietsuikerstroop, meulit^{h}an teubèë
rietsuikerwater, ië teubèë

suiker, t^{h}aka
arèn —, anau-suiker, t^{h}aka djōˀ
stokvisch, keumamaïh
gedroogd vleesch, t^{h}ië baloe
saus (toespijs bij de rijst, s a j o e r), goelè
zout, t^{h}ira
sirih, ranoeb
kalk, gapoe
tabak, bakōng
bereide opium, tjandoe
vermengde opium, madat

vrucht, bòh kajèë
pit, zaad, bidjèh
klapperboom, baˀ oe
„ **vrucht,** bòh oe
„ **melk,** t^{h}antan
arèn—, anaupalm, baˀ djōˀ
pinang, pineung
peper, lada
nangkavrucht, bòh panaïh
doerianvrucht, bòh driën
citroen, bòh moenteuë
kemirinoot, bòh krèh
gambir, gambé
blimbing, t^{h}limèng
pisang, pit^{h}ang
spaansche peper, tjampli, tjapli
ricinus, nawaïh
bamboe, triëng, boelōh
blad, ōn
erf, tanòh roemòh
put, mòn
putemmer, tima
goot, loeëng
kreupelbosch, bloek'
bosch, oeteuën
oerwoud, rimbᵖ

XIII.

Te water.

water, ië
waterleiding, goot, sloot, loeëng
beek, aloeë
kleine rivier (s o e n g e i), t^{h}oengòë
rivier, (b a t a n g a j e r), kroeëng
riviermonding, koeala
oever links en rechts van de riviermonding, miëng koeala (d e w a n g e n d e r k o e a l a)
strand (zand), pat^{h}i
fijn zand, anòë
strandlijn, binèh pat^{h}i
zee; zeewater, laʼōt; ië laʼōt
zout water, ië mat^{h}én
zout, t^{h}ira
zoutpan, teumpeuën t^{h}ira, lantjang
eiland, poelò

opvaren (stroomop), moedéʼ
afvaren (stroomaf), ili
afdrijven, hanjōt
drijven, bovenkomen, timoeë
zinken, wegzinken, lhàm
weeken in water, onder water liggen, in water leggen, reundam
zwemmen, meulangoeë
baden, manòë
duiken, t^{h}eunòm
diep, lhōʼ
ondiep, dheuë

droog, thō
troebel, keudò
 " (sterker) **krōh**
helder, djeureunéh
stilstaand water, ië teudòng, — teutab
vloed (Mal. a j e r p a s a n g), ië pat^{h}eung
eb (Mal. a j e r s o e r o e t), ië t^{h}oerōt
branding, reujeuëʼ
golven, geulōmbang
wind, angèn
wervelwind, angèn poetéj beuliōng
storm, badè
orkaan (typhoon), angèn toepheuën
regen, oedjeuën
motregen, rintéʼ
zware regen, oedjeuën raja

roeien met korte riemen (Mal. b ĕ r k a j o e h), keumajōh
korte riem, pagaai (Mal. pĕngajoeh) peungànjòh
roeien met lange riemen, meudajōng
lange riem, dajōng
prauw (p r a h o e), bidōʼ, t^{h}ampan, prahō
voorsteven (h a l o e a n), oelèë
roer, keumoedòë
afzetten, afduwen, toelaʼ
aandoen, aanleggen, t^{h}inggah

Leg (jij) maar bij dien grooten boomstam aan, Tat^{h}inggah baʼ bateuëng kajèë raja njàn
.... **bij dit eiland,** .... baʼ poelò njòë
.... **bij die grint—, koraalbank,** .... baʼ kareuëng njàn
schip, kapaj
groote laadprauw, toengkang
prauwen voor 4 en 6 personen, djalō koelèʼ, — meulabōh
prauw gebruikt voor het visschen met de zegen, t^{h}ampan poekat
klein prauwtje voor 2 personen gebruikt om te visschen met lijn, keulibeuët
chef (baas) van een visschersprauw, pawang poekat
bemanning, awaʼ
chef van een pawangsgilde, panglima laʼōt
hengelstok, gò kawé
dobber, lampōng
vischhaak, mata kawé
visschen met een hengel, kawé
visschen met een lijn, kawé laʼōt
visschen met een treklijn (tijdens de vaart), kawé hoeë of —toenda
zegen, poekat
werpnet, djeuë, djala
groot kruisnet, njàb
klein „ ali

visch, eungkōt
zeevisch, eungkōt laʼōt
moerasvisch, eungkōt darat
rivier- en lagunevisch, eungkōt kroeëng
vischkom (in rijstvelden), mòn eungkōt
vischkom (in de lagune), neuheun
vischkom (in rivierbocht(, lhòm

XIV.

Samenspraken.

Buiten.

berg, glé, boekét
bergtop, poetjaʼ boekét
heuvel, tjòt
woud, oerwoud, rimba
bosch, oeteuën
kreupelbosch, bloeka
hout, kajèë
boomen, baʼ kajèë
gras, naleuëng
alang-alang, naleuëng lakòë

biezen, t^{h}eumoe badeuë^{s}
rivier (zie onder: T e w a t e r)
klappertuin, lampōïh oe
droog rijstveld, ladang padé
pepertuin, ladang lada
tuin, lampōïh
bamboe, triëng, boelōh
bamboe doeri, triëng mandoeròë
rijstvelden, complex van sawah's, blang
rijstveld omgeven door dijkjes, sawah, oemòng
sawahdijkje, ateuëng
vlaktemaat voor rijstvelden, jō^{s}
weg, rèt, h i e r e n d a a r ròt
hooge weg, dijk, ateuëng

Hé! jongetje, jongen, meisje — waar is de weg naar de kampong Meunat^{h}ah Manjang? Haj! nja^{s}, agam, inòng — hò rèt oe gampōng M. M.?
Hierheen, heer; dit is de weg, Keunòë rèt, toean; njòë rèt
Rechts, links, Oeneun, oewiё
Hier zijn twee wegen, welke is goed? Njòë doea rèt, tòh njang gèt?
Deze is een beetje lang (ver), **deze is kort** (dichtbij) **maar loopt door een beetje moeras** (er is een beetje moeras), Njòë djara^{s} batjoet, njòë tòë teutapi na paja batjoet
Dat is niets, Hana peuë
Wat 'n modder! Meuleuhōb that!
Hoever is het nog? Padoem djara^{s} lòm?
Hoever is het van hier naar 1) **de sawah's** 2) **de kampong Lam Dòm** 3) **den top van den berg** 4) **den rivieroever?** Padoem na djeu^{s}ōh (djara^{s}) dit^{h}inòë oe 1) blang 2) gampōng Lam Dòm 3) poetja^{s} boekét 4) binèh kroeëng?
Niet erg ver meer (Mal. t i a d a b ĕ r a p a l a g i), Hana padītna lé
Niet ver meer (Mal. t i a d a d j a o e h l a g i), Hana djeu^{s}ōh (djara^{s}) lé!
Niet ver, Hana djeu^{s}ōh (djara^{s})
Hoe heet deze berg? Peuë nan glé (goenòng, boekét) njòë?
Dit is de berg Rotanhut, Njòë boekét Djambō awé
hut; rotan, djambō; awé
naam, nan
Hoe heet dit beekje? Peuë nan aloeë njòë?
Waar is de uitmonding van dit riviertje? Pat koeala t^{h}oengòë njòë?
Dit is de rivier van daareven (weer), Njòë kroeëng boenòë
Kan ik hier baden? Djeuët lōn-manòë dit^{h}inòë?
Jawel ('t mag, 't kan), Djeuët
Zijn er geen krokodillen? Hana boeja?

Neen (zijn er niet), Hana
Dit is de ingang van het oerwoud, Njòë pintō rimba
Zijn hier 1) **tijgers?** 2) **rhinocerossen?** Na 1) rimoeëng, 2) badeuëʾ dithinòë?
Neen, in 't oerwoud wel, Hana, lam rimba na
Veel? Lĕ?
Ja, heer, Lĕ toean
Wie liep daar net voorbij? Thòë njan njang djaʾ thianjòë?
Wacht, ik zal 't even onderzoeken (zien), Prèh, oelōnkalōn thikeudjab (thiʾat)
Is dit Si Abas? Njòë Thi Abaïh?
Ja (deze), Njòë
Waar kom je vandaan? Panè ta-djàʾ?
Vanwaar (komt) **ge?** Panè gata?
Ik kom van huis, Lōn-djaʾ di roemòh (ban di roemòh)
Ik ga naar huis, Lōn-djaʾ oe roemòh
Waar is je huis? Pat roemòh gata?
Ginds! Djéh pat!
Waar kun je menschen krijgen, die den weg weten (om) **naar de rivier te gaan?** Pat éʾ (in staat zijn) ta-teumèë oereuëng, njang toepeuë rèt djaʾ oe kroeëng?
Ik zal (kan) **ze zoeken,** Djeuët oelōn toean mīta
Ik vraag vergunning (weg te gaan), Oelōn toean lakèë idin
Hebt gij die menschen ontmoet? Na gata meuteumèë ngòn oereuëng njan?
Ja (Mal. a d a), Na
Hoeveel menschen hebt ge meegebracht? Padoem dròë oereuëng na ta-mè (ta-ba)?
Er zijn er twintig, Na doea plōh
Hoeveel menschen zijn daar verzameld? Padoem dròë oereuëng na mahimpoen thinan
Zijn zij gewapend? Na meuthinjata djih?
Hebben zij wapens? Na thinjata djih?
oorlogsuitrusting, bewapening, alat
Zij hebben wel zwaarden en dolken, geweren niet, Thikin rintjōng na, beudé hana.
Zijn er menschen in dit huis? Na oereuëng lam roemòh njòë?
Neen, Hana
Dit huis is nog niet lang verlaten (de menschen zijn nog niet lang weg), **de asch op de kookplaats is nog heet,** Roemòh njòë hana tréb lòm oereuëng wèh, abèë baʾ dapoe mantòng theuoeëm
nog, nog zijn, mantòng
asch, abèë
Hier zijn sporen van men-

schen die hebben zitten eten, Njòë euntjit oereuëng doeëʼ poemadjōh

Als 't heldere maan is gaan wij middernacht, anders morgen vroeg, Meung(njò) peungeuïh boeleuën geutanjòë djaʼ teungòh malam, meung hana, tʰingòh beungòh (ban beungòh)

Goed! Gèt!

't Is al donker, Ka tʰeupōt

De kalong's (vliegende honden) **hangen in de boomen,** Lhòng meugantōng tjōng kajèë

Het regent zwaar, Oedjeuën raja

donder; bliksem, goerōh; glanteuë

Ik vraag vergunning naar huis te gaan, Oelōn toean lakèë idin oelōn toean wòe

Goed; waar zullen (kunnen) wij elkander weer ontmoeten? Gèt; pat djeuët geutanjòë meuteumèë lòm?

In de gampōng.

Ik kom hier om je taal te leeren, Oelōn teuka keunòë keumeung meuroenòë bahtʰa gata

Kunt ge met me mee gaan? Djeuët ta-djaʼ ngòn lōn?

Nu kan 't niet, Djinòë han djeuët

Vandaag niet, Oeròë njòë han djeuët?

Waarom kan 't niet, Pakòn han djeuët?

Ik heb eenig beletsel, Na batjoet rintang

Wat heb je dan voor beletsel thuis? Peuë rintang di roemòh gata?

Mijne vrouw is ziek, Proemòh (binòë) lōn tʰakét

Wat mankeert ze (s a k i t a p a)? Peuë tʰakét?

1) **Koorts;** 2) **hoofdpijn;** 3) **buikpijn;** 4) **cholera;** 5) **pokken;** 6) **dysentrie,** 1) Deumam; 2) tʰakét oelèë; 3) tʰakét prōt; 4) — taʼeun; 5) — plawa; 6) — biōh

Het kind huilt, Aneuʼ mòë

Maak het stil, Ta—peuʼ iëm

Kom eens hier, hé! Keunòë haj!

Kom jij eens hier, Gata, keunòë ta-djaʼ

Loop toch niet weg! Bèʼ (v e t a t i e f, M a l. d j a n g a n) ta-ploeëng

't Is niets, er is niets, Hana peuë

Er is totaal niets, Hana tʰapeuë

Hoe heet jij? Tʰòë nan gata?

Ik begrijp u (uw taal) niet, heer, Oelōn hana lōntoepeuë bahtʰa dròëneu, toean

id. id. (grof), Hana koe-toepeuë

Wees niet bang voor dezen

hond; hij is niet kwaadaardig en bijt niet, Bèˊ teutakōt keu athèë njòë; djīh hana djoeah, lòm hana djih keumeukàb
Zijn er klappers? Na bòh oe?
Ik vraag er niet veel, één slechts, Hana lĕ lōn-lakèë, thabòh mantòng
Waar is mijn dolk? Pat reuntjōng lōn?
Ik heb er mij gek (totdat ik afgemat was) naar gezocht, maar heb 't niet gevonden, còh hè‘ oelōn mita, han éˊmeuteumèë
Waar heb je dat ding verborgen? Pat gata thom atra njan?
Ik heb 't niet verborgen, ik heb 't onder de mat gelegd, Hana lōn-thom, lōnkeubah di jōb tika (tīngka)
Ik heb 't in den grond begraven, Oelōn tanòm lam tanòh
Waarom sta jij daar maar en werkt niet? Pakòn tadòng mantòng, hana tapoemoeboeët?
Waarom ga jij niet? Pakòn gata hana ta-djàˊ?
Je bent erg lui, Beuˊò that gata
Hij is ijverig, Djīh-njàn djeumòt
Wacht hier even, Ta-prèh thinòë (dithinòë)
Heb je mijn bevel niet gehoord? Hana ta-leungò prentah lōn?
Ik vertrouw je niet, jij liegt te veel (grof), Hana koepeutjatja keu kah, thabab lĕ thoelét
Als dat zoo is Teukoe, kan ik u niet meer vertrouwen! Meung(njò) meunan Teukoe, han djeuët lé lōn peutjaja keu dròeneu
Wees niet boos, 't is niet mijn schuld, Bèˊ beungèh, kòn thalah lōn
Hebt gij 't hem dan niet gezegd? Hana ta-peugah baˊ djih?
Ik kon het niet zeggen, Han djeuët lōn-peugah.
Zij reden tezamen paard, Gòbnjan thadjan-thadjan bandoea djidoeëˊ goeda.
Nu ga je nog eens, Ta-djaˊ thigò treu
Wie zal gaan? Thòë djaˊ?
Hij gaat zelf (hij is 't zelf die gaat), Djih keudròë njang djaˊ
Hij is alleen thuis, Djih thidròë njang na di roemòh
Hij alleen (slechts) was thuis toen mijne goederen werden gestolen (door men), Djih mantòng njang na lam roemòh jōh atra-lōn djitjoeë lé gòb
Wat is er weg? Peuë atra njang gadòh.
Wie heeft 't weggenomen? Thòë tjòˊ?
Ik vroeg 't hem — hij schudde

't hoofd maar en zei niets, Lōn-tanjòng baʼ djih — djih atʰéʼ-atʰéʼ oelèë mantòng, marit hana tʰapeuë

Waar is het kamponghoofd, (al) heen? Hò ka keutjhiʼ?

Dat weet ik niet (Mal. ĕ n t a h) Hōm!

Dat weet ik niet, (netter), Hana lōn-toepeuë

Is Njaʼ Asan al naar huis of nog niet? Tʰi Njaʼ Atʰan ka dji-wòë atawa gòh?

Misschien is hij alweer naar huis teruggekeerd, Kadang ka geu-wòë oe roemòh.

Hoeveel huizen zijn er in deze kampong? Padoem na roemòh lam gampòng njòë?

Er zijn er vier, Na peuët bòh

Wiens huis is dit? Roemòh tʰòè njòë? o f Tʰòë pò roemòh njòë?

Ga binnen, dit is mijn huis, Tamòng, njòë roemòh oelōn toean.

Is er nog rijst? Na mantòng boe?

Is er nog meer rijst? Na lòm boe; na boe lòm?

Honger; dorst, deuëʼ; grah, dagha

Wat eet je? Peuë ta-padjōh?

Wat is dit? Peuë njòë?

Dit is de telefoon, Njòë talòë grab (o f teulepōn)

Ik verbaas me altijd zeer een telegraaf- (of telefoon-) draad te zien, Oelōn héreuën that lōn kalòn talòë grab

Misschien is het geen menschelijk maaksel, Peunjeum lōn, kòn (v a n boekòn) peuneugèt manoetʰia

Als wij per telefoon spreken, hoor je het stemgeluid (van den ander) dichtbij, Meung geutanjòë marit ngòn teulefōn taleungò tʰoe dji tòë that

Wat is dat voor geluid? Peuë tʰoe njàn?

Misschien het geluid van den 1) donder, 2) van een kanon, 3) van een geweer, 4) van een opspringende visch of het geluid bij het baden gemaakt met de handen (d e l a a t s t e d r i e z ij n e e n v o u d i g k l a n k n a b o o t s i n g e n), Kadang 1) tʰoe goerōh, 2) cam-coem, 3) tam-toem, gam-goem, 4) pam-poem

Dit is mijn kind, Njòë aneuʼ oelōn toean

Heb jij Teukoe Nèʼ ontmoet? Kah na meuteumèë ngòn Teukoe Nèʼ?

Wat hebt ge hem gezegd? Peuë ta-peugah baʼ gòbnjan?

Ik zei.... Kheun oelōn....

Hebt ge gezegd dat ik ziek was en niet kon komen? Na ta peugah lōn tʰakét, han djeuët lōn-djaʼ?

Ik heb 't gezegd, Na lōnpeugah
Id. id., (Mal. a d a), Na
Zeg aan SiGam.... Tapeugah ba' T^{h}iGam....
Lach toch niet, jij doet niet anders (jij lacht maar), Bè' ta-khém; gata teukhém t^{h}abé
Wek Si Oemar! Ta-poebeu dòïh T^{h}i Oema!
Hij slaapt nog, Djih mantòng teungeut
Is hij een goed mensch? Djih oereuëng gèt?
Neen; hij is zeer jaloersch en heeft altijd kuren (tingkah's), Hana gèt; djih tjamoeroe that; djih t^{h}abé djih moet^{h}alō'

Wanneer is er feest? Padjan na kandoeri?
Misschien over 2, 3 dagen, Kadang doea, lhèë oeròë treu'
Ik wil wel gaan maar ik ben bang als ik lui zich zelf zie verwonden (zelfverwonding met ijzeren priemen), Djeuët oelōn dja', teuma oelōn teumakōt that lōn-kalòn oereuëng meudabōïh
Als u (de Teukoe) mede wilt gaan, zal ik buiten het paard klaar laten houden (maken), Meungnjò Teukoe neumeung dja' t^{h}adjan, bah oelōn joeë peut^{h}iëb goeda di loea

Als je 't schip ziet zeg 't dan gauw en zadel het paard, Meungnjò ta-leumah kapaj bah reudjang ta-bri thèë, lòm goeda tabōh plana.

Baas, t o e k a n g, oetōïh
Kunt ge dit maken? Djeuët ta-peugèt njòë?
Ik kan dit niet maken, Oelōn toean. han djeuët lōnpeugèt njòë
Als je 't nog niet geprobeerd hebt, zeg dan niet dat je 't niet kunt, Meung(njò) hana ta-tji dilèë, bè' takheun han djeuët
Jij m o e t dit maken ('t mag niet niet), Gata han djeuët han ta-peugèt njòë
Ik wil 't niet doen, al slaat u me, al word ik opgesloten! Hana oelōn tém, bahthat bahneupòh, bahlé ba geuglap
Is die kist al klaar of niet? Peutòë njan ka leungka atawa gòh (-lòm)?
Nog niet, Gòh lom
Ja (al), Ka
Maak er nog één, Ta-peugèt t^{h}abòh treu'
Kun jij alleen dezen put uitgraven? Peuë é' takoeëh mòn njòë lé gata t^{h}idròë?
Neen, heer! Han é', haj toean!
Met z'n beiden wel, Bandoea djeuët

Laat 't nu gauw klaar zijn, Bah reudjang lheuëh

Dit paard is zeer snel, waar heb je het gekocht? Goeda njòë bagaïh that, pat tablòë?
Wat is de prijs er van? Padoem joem djih?
Honderdvijftig gulden, Teungòh doea reutōïh roepiah
Mag ik niet wat afdingen? Han djeuët lōn lakèë koereuëng batjoet?
Jawel (b o l i h d j o e g a), Djeuët tjit
Is hij sterk? Na teuga djih?
Hij is niet sterk maar vlug, Djih njàn hana teuga, teutapi bagaïh
Is deze koe al oud? Lĕmò njòë ka toeha?
Hoeveel kalveren (jongen) heeft ze? Padoem bòh aneuʼ dji?
Waarom hebt ge uwe karbouwen verkocht? Pakòn ta-poeblòë keubeuë gata?
Aan wien verkocht ge ze? Keu t^{h}òë ta-poeblòë?
Ik kan geen geiten koopen want ik heb geen geld (er is geen geld), Oelōn han djeuët lōn-blòë kaméng, t^{h}abab hana pèng
Hij wil dat kalf niet koopen (het is) te duur, Han tém dji-blòë aneuʼ lĕmò njan, meuhaj that
Wilt ge dezen grond verkoopen, of aan mij verhuren, of leenen, of maar geven? Ta-tém poeblòë tanòh njòë, atawa ta-peut^{h}éwa keu lōn, atawa tabriʼ mantòng?

Goud; zilver, Meuïh, piraʼ
Zelden krijgt men zoo'n mooie diamant, Djareuëng that na gòb teumèë intan njang t^{h}idoemna gèt.

Gouvernement Atjèh en Onderhoorigheden.

Inlandsch Bestuur in de afdeeling Groot-Atjeh.

Voorname personen zonder gebied.

Toeankoe Moehamat Dawot, ex pretendent sultan.
Toeankoe Pangeran Oesén, lid van de voormalige Sultans-familie.
T. Brahim Tibang, oelèëbalang Gouvernement.

Gebied buiten de sagi's.

OELÈËBALANGSCHAP: GEBIED VAN DE MEUSEUGIT RAJA AAN DEN LINKEROEVER DER ATJEHRIVIER. [1])

Oelèëbalang. T. Panglima Nja' Radja.

OELÈËBALANGSCHAP: GEBIED VAN DE MEUSEUGIT RAJA AAN DEN RECHTEROEVER DER ATJEHRIVIER. [1])

Oelèëbalang. T. Kali Malikòn Adé.

Zelfstandige Moekim: Loeëng Bata.

Moekimhoofd. Kepala Dawòt, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim: Pagar Ajé.

Moekimhoofd: Imeum T. Dalam.

---

[1]) Dit oelèëbalangschap is niet in moekims verdeeld.

Zelfstandige Moekim: Lam Sajoen.

Moekimhoofd. Imeum ....

OLÈËBALANGSCHAP: MEURA'SA. [1])

Oelèëbalang. T. Nè' Radja Moeda Seutia-Nja Amdah, R. Ned. Leeuw.

Sagi der XXVI Moekims.

Sagihoofd. Panglima sagi T. Nja' Banta, met den ambtstitel Sri Imeum Moeda.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS OELÈË KAREUËNG.

Oelèëbalang. T. Tjoet Lam Gapang.

Hoofden der Moekims:
Oelèë Kareuëng. De oelèëbalang.
Lam Oedjòng. Imeum T. Abaïh.
Pangòë. Imeum T. Amin.

OELÈËBALANGSCHAP: IV MOEKIMS ATEUË'.

Oelèëbalang. T. Tjoet, 20 April 1902, (*tijd.*).
Hoofden der Moekims:
Ateuë'. De oelèëbalang.
Poelò Groepheuëng. Imeum T. Séh.
Meulajoe. Imeum T. Oesoeïh.
Boeëng Tjala. Imeum T. Abaïh.
Boeëng Tjala-Lam Peu' oeë' *of Boeëng Tjala-Tjot Rang.* Imeum T. Abaïh (*wd.*).

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS LAM RABÒ.

Oelèëbalang. T. Asan, 27 Jan. 1901.
Hoofden der Moekims:
Lam Rabò. De oelèëbalang.
Leupoeëng. Imeum T. Brahim.
Lam Teubèë. Imeum T. Dawòt.
Lam Blang. Imeum T. Bantan.

---

[1]) Dit oelèëbalangschap is niet in moekims verdeeld.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS KAJÈË ADANG.

Oelèëbalang. Potjoet Abaïh.

Hoofden der Moekims:
Lhèë Meunasah. De oeléëbalang.
Siploh Meunasah Tibang. T. Brahim Tibang.

OELÈËBALANGSCHAP: IX MOEKIMS TOENGKÒB.

Oelèëbalang. T. Tjoet, 20 April 1902, (*tijd.*).

Hoofden der Moekims:
Toengkōb. De oeléëbalang.
Tjadé^. Imeum T. Dawòt.
Silang. Imeum T. Dawòt, (*md.*).
Sim. T. Agam.
Kliëng. T. Nja^ Him.
Lambarò Augen. T. Rajeu^.
Lambada. T. Banta Amat.
Bramòë. T. Banta Amat, (*wd.*).
Lam Nga. Imeum T. Abaïh.
Hoofd der Wakeuëh Moekim Gigiëng. T. Béntara Brahim.

OELÈËBALANGSCHAP III MOEKIMS KEUREUKÒN (MOEKIM LHÈË).

Oelèëbalang. T. Sèh Tjot Poetoe, (*wd.*).

Hoofden der Moekims:
Gani. T. Wallath.
Loebó^. T. Asan.
Lam Garòt. T. Oesén, (*wd.*).

Sagi der XXV Moekims.

Sagihoofd. Panglima Sagi T. Abaïh, met den ambtstitel Sri Seutia Oelama, 27 Jan. 1901.

OELÈËBALANGSCHAP: IX MOEKIMS.

Oelèëbalang. T. Nè^ Imeum.

Hoofden der Moekims:
Pangoelèë Soesoe. Imeum T. Paja.
Lam Koenjèt. T. Nja^ Amat, (*wd.*).

Biloej. T. Ali.
Tjòt Bheuë. Imeum T. Isa.
Lheuë. T. Nèh.
Lam Reuëng. Keutjhi Bintang.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS DARÒJ.

Oelèëbalang. T. Panglima Bintang, (*Z. St.*).

Hoofden der Moekims:
Lam Ara. Imeum T. Maˢè.
Djeumpét. Imeum T. Oema.
Darōj. Imeum T. Géh.

OELÈËBALANGSCHAP: VI MOEKIMS.

Oelèëbalang. T. Radja Itam.

Hoofden der Moekims:
Goerah. Imeum T. Arsat.
Bradeuën. Imeum T. Njaˢ Min.
Lam Baroeëh. Imeum T. Oema, (*Z. St.*).
Lam Baˢét. Njaˢ Moet, (*wd.*).
Lam Teungòh. Imeum T. Ali.
Lam Pageuë. T. Moesa.

Eiland Poelò Breuëh. [1])

Gemachtigden van den oelèëbalang. T. Njaˢ Oet (voor het noordelijk deel); — T. Njaˢ Deurih (voor het zuidelijk deel).

Eiland Poelò Nasi. [1])

Gemachtigde van den oelèëbalang. T. Njaˢ Oesoeïh.

OELÈËBALANGSCHAP: IV MOEKIMS.

Oelèëbalang. T. Tjoet Mahmoet.

---

[1]) Deze eilanden worden niet als Moekims beschouwd, maar als direct gebied van den oelèëbalang.

Hoofden der Moekims:
*Lhō*ˢ *Nga.* Imeum T. Adam.
*Lam Peu*ˢ*oeë*ˢ. Imeum T. Oesoeïh.
Lam Lhom. Imeum T. Oesoeïh.
Koeëh. Imeum T. Nja ˢ Moesa.

ZUIDELIJKE NEDERZETTINGEN UIT DE XXV MOEKIMS.

Zelfstandige Moekim Leupoeëng.

Moekimhoofd. T. Njaˢ Bintang.

Zelfstandige Moekim Paròë. [1])

Moekimhoofd. T. Moeda Maˢ Amin.

Zelfstandige Moekim Koeloe.

Moekimhoofd. Imeum T. Ali.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS LHÒNG.

Oelèëbalang. T. Keudjroeën Mamat Sri Seutia Lingga, 27 Jan. 1901.

Hoofden der Moekims:
Lhòng. Imeum T. Doellah.
Blang Mè. Imeum T. Nja Mahmoet.
Kroeëng Kala. Imeum T. Moeda Oesoeïh.

Sagi der XXII Moekims.

Sagihoofd. ....

OELÈËBALANGSCHAP: V MOEKIMS MON TASIËˢ.

Oelèëbalang. T. Mat, (*wd.*).

Hoofden der Moekims:
Tjot Salòran. Imeum T. Moet.
Hòhò. T. Asan.

---

[1]) Dit landschap is direct gebied van het sagihoofd der XXV Moekims.

Lam Djampòʼ. Imeum T. Amin.
Mon Tasiëʼ. Imeum T. Moet.
Pie Jeuëng. Pang Tjoet, (*wd.*).

OELÈËBALANGSCHAP: VII MOEKIMS BAʼET.

Oelèëbalangs. T. Radja Baʼèt.

Hoofden der Moekims:
Lam Teungòh. De kamponghoofden (*wd.*, onder direct toezicht van den Civiel Gezaghebber).
Aneuʼ Batèë. Als voren.
Sibrèë. T. Asém, (*wd.*).
Ateuëʼ. Imeum T. Tjoet Banta.
Kroeëng Maʼ. Imeum T. Gam.
Lam Kraʼ. Imeum T. Déh.
Lam Meuló. De kamponghoofden, (*wd.*).
Loetoe. De kamponghoofden, (*wd.*).
Baʼét. Imeum T. Asém.
Lam Ara. De kamponghoofden, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Djroeëʼ.

Moekimhoofd. T. NjaʼBlang, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Aneuʼ Glé.

Moekimhoofd. Njaʼ Sjech, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Indrapoeri.
(Linkeroever Atjehrivier).

Moekimhoofd. T. Asan Reukiëh.

Zelfstandige Moekim Indrapoeri.
(Rechteroever Atjehrivier).

Moekimhoofd. T. Tjoet Eumpèë Ara.

Zelfstandige Moekim Lam Leuʼòt.

Oelèëbalang. T. Moeda Latéh, 27 Jan. 1901.

Zelfstandige Moekim Glé Jeuëng.

Moekimhoofd. T. Tjoet Ali Basah, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Tanòh Abèë.

Moekimhoofd. T. Ali Reudeuëb, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Lam Kabeuë.

Moekimhoofd. T. Dawōt.

OELÈËBALANGSCHAP: SEULIMEUM.

Oelèëbalang. T. Moeda Dawòt, 27 Jan. 1901.

Hoofden der Moekims:
Seulimeum. De oelèëbalang.
Ibòëh. De 4 wakils der moekim, (*wed.*).

Zelfstandige Moekim Keunoeeuëng.

Moekimhoofd. Imeum T. Moeda.

Zelfstandige Moekim Djanthòë.

Moekimhoofd. T. Nja' Gam, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Reuëng-Reuëng.

Moekimhoofd. Imeum T. Badaj.

Zelfstandige Moekim Pantja.

Moekimhoofd. Imeum T. Moehamat.

Zelfstandige Moekim Lam Teuba.

Moekimhoofd. Imeum T. Djoehan.

Zelfstandige Moekim Kroeëng Raja.

Moekimhoofd. ....

Zelfstandige Moekim Leungah.

Moekimhoofd. T. Ali.

OELÈËBALANGSCHAP: VII MOEKIMS PIDIË.

Oelèëbalang. ....

Hoofden der moekims:
Palòh (Padang Tidji). Imeum T. Nja' Radja.
Geuleudiëng. Imeum T. Nja' Tjam.
Tandjōng. ....
Djareuëng. Imeum T. Bén Blang.
Nitjah. Imeum T. Tjèch.
Beurabō. Imeum T. Solòjman alias T. di Keudé.
Gò' gò'. Imeum T. Ma' Amén.
Koenjèt. Imeum Radja.
Peudaja. Imeum Tjoet.

Het landschap Poelò Peuët.

Hoofd. T. Nja' Mat.

Het Wakeuëh gebied:
Meunasah Boenòt.

Hoofd. Teungkoe Nja' Amat.

Eiland Poelò Wè.

Hoofden der districten:
Balòhan. T. Dōwit.
Paja. T. Abdòlah (onder voogdij van T. Nja' Gam en T. Abaïh).
Ibòëh. T. Blang Tjoet.
Anòë Itam. T. Abaïh (vertegenwoordigd door Panglima Nja' Amin te Sabang).
Aneu' La'òt. T. Nja Banta (*wd.*, vertegenwoordigd door Panglima Nja' Amin voornoemd en Nja' Amin, kamponghoofd van Sabang).
Sabang. T. Nja' Banta (*wd.*, vertegenwoordigd door Panglima Nja' Amin en Nja' Amin bovengenoemd).

